

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยบูรพา
ต.แสนสุข อ.เมือง จ.ชลบุรี 20131

**หนังสืออ้างอิง
ใช้เฉพาะในห้องสมุด**

ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มต่อการพัฒนาวินัยของเด็กปฐมวัย

วรรณวิเชียร เรือนนาค

3 1 ก.ค. 2546

167138

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

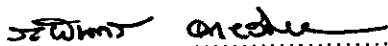
พฤษภาคม 2546

ISBN 974-9603-67-2

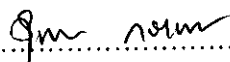
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์
ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

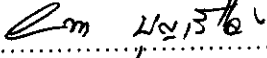
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

.... กรรมการ

(ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ)

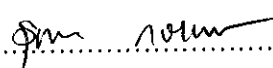
.... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ผกา บุญเรือง)

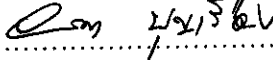
คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพีพันธ์ ฉายวิมล)

.... กรรมการ

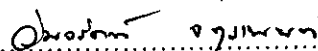
(ดร.สุชาดา กรเพชรปานิ)

.... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ผกา บุญเรือง)

.... กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิชาติพิทย์)

.... กรรมการ

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่...๒๕...เดือน...พฤษภาคม...พ.ศ. ๒๕๕๖...

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้คำปรึกษาและช่วยแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดียิ่งจากรองศาสตราจารย์ ดร. แก้วตา คณะวรรณ ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ก่อนเกษียณอายุราชการผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ระพีพันธ์ ฉายวิมล ซึ่งเป็นประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ลำดับต่อมา ดร. สุชาติ กรเพชรปานิและรองศาสตราจารย์ ผกา บุญเรือง กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ รองศาสตราจารย์ ดร. ฉลอง ทับศรี รองศาสตราจารย์ ดร.ม.ร.ว. สมพร สุทัศนีย์ และอาจารย์น้ำฝน ปิยะ ที่ให้ความกรุณาและความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยรวมทั้งข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์

ขอขอบพระคุณอาจารย์ประยูร เจริญชนม์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลระยองที่ให้ความอนุเคราะห์ในการหาคุณภาพของเครื่องมือและในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย ขอขอบคุณอาจารย์ประจำชั้นและนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/1 ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการหาคุณภาพของเครื่องมือขอขอบใจนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1/2 ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเป็นอย่างดี ขอขอบคุณอาจารย์เพียงเพ็ญ มนต์ประสิทธิ์ และอาจารย์วัฒนา รุ่งมโน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในฐานะผู้ช่วยผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และคำแนะนำต่าง ๆ ขอขอบพระคุณทุก ๆ ท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือเป็นกำลังใจสำคัญยิ่งในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จด้วยดี

วรรณวิเชียร เรือนนาค

41921265 : สาขาวิชา : จิตวิทยาการให้คำปรึกษา ; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ : การใช้เทคนิคแม่แบบ / การใช้กระบวนการกลุ่ม / วินัยของเด็กปฐมวัย

วรรณวิเชียร เรือนนาค : ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มต่อการพัฒนาวินัยของเด็กปฐมวัย (THE EFFECT OF MODELING TECHNIQUE AND GROUP PROCESS ON DEVELOPING DISCIPLINE OF EARLY CHILDHOOD STUDENTS) อาจารย์ที่ปรึกษา : ระพีพัทธ์ ฉายวิมล, ก.ค., สุชาดา กรเพชรปาลี, Ph.D., ผกา บุญเรือง, กศ.ม., 236 หน้า ISBN 974-9603-67-2

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มต่อการพัฒนาวินัยของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 โรงเรียนอนุบาลระยอง จังหวัดระยอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ แบบสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .84 วิดิตส์โปรแกรมเทคนิคแม่แบบและโปรแกรมกระบวนการกลุ่ม โดยทำการทดลอง 18 ครั้ง ๆ ละ 20 นาที สัปดาห์ละ 3 ครั้ง ติดต่อกัน 6 สัปดาห์ แบบวิจัยเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการทดลองและมีกลุ่มควบคุม (Pretest – Posttest Control – Group Design) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบวัดซ้ำประเภทระหว่างกลุ่ม 1 ตัวแปรและภายในกลุ่ม 1 ตัวแปร (Analysis of variances : repeated measure with one between subject variable and one within subject variable) และทดสอบความแตกต่างรายคู่แบบนิวแมน – คูลส์ (Newman – Keuls Method)

ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการฝึกวินัยโดยใช้เทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มหลังการทดลองมีพฤติกรรมการมีวินัยสูงกว่าระยะก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเด็กปฐมวัยกลุ่มที่ใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่มที่ใช้กระบวนการกลุ่มและกลุ่มที่ใช้การจัดกิจกรรมตามปกติมีวินัยภายหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กที่ฝึกด้วยเทคนิคแม่แบบและกระบวนการกลุ่มมีวินัยสูงกว่ากลุ่มที่ฝึกด้วยการจัดกิจกรรมตามปกติ

41921265 : MAJOR : COUNSELLING PSYCHOLOGY ;

M.S. (COUNSELLING PSYCHOLOGY)

KEYWORD : MODELING TECHNIQUE / GROUP PROCESS / DISCIPLINE OF EARLY
CHILDHOOD

VANVICHIAN RUANNAK : THE EFFECTS OF MODELING TECHNIQUE
AND GROUP PROCESS ON DEVELOPING DISCIPLINE OF EARLY CHILDHOOD

STUDENTS. THESIS ADVISOR : RAPIN CHAYVIMOL, Ph.D., SUCHADA

KORNPHETPANEE, Ph.D., PAKA BOONRUANG, M.Ed., 236 P. ISBN 974-9603-67-2

The purpose of this research was to study the effects of modeling technique and group process on developing discipline of early childhood students. The sample was early kindergarten students in Anubanrayong school, Rayong Province.

The instruments in this research were the observation schedules on discipline of early students, its reliability at .84, modeling technique video program and group process program. The experiment was administered for eighteen sessions, with twenty minutes with each session, and three sessions per week. The research design was pretest-posttest control group. Data were analyzed by Analysis of variances : repeated measure with one between subject variable and one within subject variable and test of difference among means by the Newman – Keul's Method.

It was found that the discipline of the two experimental groups was significantly higher in the posttest phase than in the pretest phase at .05 level. And two experimental groups were higher than the control group. at .05 level.

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ญ

บทที่

1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารที่เกี่ยวกับวินัย.....	8
ความหมายของวินัย.....	8
ทฤษฎีเกี่ยวกับวินัย.....	10
วิธีการสร้างวินัยที่ดี.....	19
หลักของระเบียบวินัย.....	22
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวินัยในเด็ก.....	23
เด็กควรมีวิสัยเรื่องใดบ้าง.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวินัย.....	28
เอกสารที่เกี่ยวกับเทคนิคแม่แบบ.....	29
ความหมายของเทคนิคแม่แบบ.....	29

ทฤษฎีเกี่ยวกับเทคนิคแม่แบบ.....	30
อิทธิพลของตัวแบบที่มีต่อผู้สังเกต.....	35
อิทธิพลของการเสนอตัวแบบ.....	36
ประเภทของตัวแบบ.....	36
วิธีการเสนอตัวแบบ.....	38
ขั้นตอนการใช้วิธีการเสนอตัวแบบ.....	40
ข้อควรพิจารณาในการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทคนิคแม่แบบ.....	42
เอกสารที่เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม.....	43
ความหมายของกระบวนการกลุ่ม.....	43
ทฤษฎีที่เกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม.....	45
ประเภทของกลุ่ม.....	53
การเกิดขึ้นของกลุ่ม.....	57
ธรรมชาติของกลุ่ม.....	58
อิทธิพลที่มีผลต่อกลุ่ม.....	62
กิจกรรมที่ใช้ในการเรียนการสอนด้วยวิธีกระบวนการกลุ่ม.....	66
บทบาทของครูในการสอนโดยใช้ทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม.....	67
ระยะต่าง ๆ ของการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม.....	68
ลำดับขั้นการเรียนตามทฤษฎีกระบวนการกลุ่ม.....	69
แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	73
ประโยชน์ที่ได้รับจากกระบวนการกลุ่ม.....	74
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกลุ่ม.....	75
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	77
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	77
การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ.....	78
แบบแผนการดำเนินการทดลอง.....	83

ขั้นตอนการดำเนินการทดลอง.....	84
วิธีดำเนินการทดลอง.....	85
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	86
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	89
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	90
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	91
5 สรุปผลการวิจัยอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	100
วิธีดำเนินการทดลอง.....	101
สรุปผลการวิจัย.....	101
อภิปรายผล.....	102
ข้อเสนอแนะ.....	106
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป.....	106
บรรณานุกรม.....	107
ภาคผนวก.....	117
ภาคผนวก ก. ราชนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	118
ภาคผนวก ข. คู่มือการจัดสถานการณ์ที่ใช้ในการสังเกตพฤติกรรมการ มีวินัยเด็กปฐมวัย.....	120
ภาคผนวก ค. แบบสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยเด็กปฐมวัย.....	128
ภาคผนวก ง. โปรแกรมการฝึกวินัยเด็กปฐมวัยโดยใช้เทคนิคแม่แบบวิถีทัศน์.....	134
ภาคผนวก จ. โปรแกรมการฝึกวินัยเด็กปฐมวัยโดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	175
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	236

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง.....	84
2 ขั้นตอนในการดำเนินการทดลอง.....	84
3 การดำเนินการทดลอง.....	85
4 สถานการณ์ที่ใช้ในการสังเกต.....	86
5 การหมุนเวียนเข้ากลุ่มเพื่อสังเกตพฤติกรรมการมีวินัยในแต่ละสถานการณ์....	87
6 คะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยในระยะเวลาก่อนการทดลอง และหลังการทดลองกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่มการใช้กระบวนการ กลุ่ม และกลุ่มควบคุม.....	92
7 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการมีวินัยของเด็ก ปฐมวัยในระยะต่าง ๆ ของการทดลองของกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่ม การใช้กระบวนการกลุ่มและกลุ่มควบคุม.....	93
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยของ เด็กปฐมวัยระหว่างวิธีการทดลองกับระยะของการทดลอง.....	95
9 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะก่อนการทดลอง.....	97
10 ผลการทดสอบย่อยของวิธีการทดลองในระยะหลังการทดลอง.....	97
11 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยเป็น รายชื่อของกลุ่มตัวอย่างกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่มการใช้กระบวนการ กลุ่มและกลุ่มควบคุมในระยะหลังการทดลองด้วยวิธีทดสอบแบบ นิวแมน-คูลส์	98
12 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบ.....	98
13 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่ม.....	99
14 ผลการทดสอบย่อยของระยะเวลาในกลุ่มควบคุม.....	99

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ไดอะแกรมทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก.....	12
2 ไดอะแกรมแสดงการเรียนรู้แบบคลาสสิก.....	13
3 ไดอะแกรมแสดงการทดลองของวัตสัน.....	14
4 ไดอะแกรมทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบการกระทำ.....	15
5 ไดอะแกรมความคิดพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม.....	31
6 แผนผัง (Figure) ขั้นของการเรียนรู้โดยการเลียนแบบ.....	32
7 ส่วนประกอบของการเรียนรู้ขั้นการรับมาซึ่งการเรียนรู้.....	32
8 กระบวนการเรียนรู้โดยการสังเกต.....	33
9 แสดงพื้นที่ของแต่ละกลุ่ม (Region).....	50
10 แสดงขอบเขตของแต่ละกลุ่ม (Barrier).....	50
11 รูปแบบพฤติกรรมการตอบสนองทางสังคม.....	53
12 แสดงโครงสร้างของกลุ่ม.....	59
13 แสดงการสื่อความหมายภายในกลุ่ม.....	59
14 ลำดับขั้นของการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม.....	72
15 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัยในระยะ ต่าง ๆ ของการทดลองในกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่ม และกลุ่มควบคุม.....	94
16 แผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยของเด็กปฐมวัย จำแนกตามระยะเวลาต่าง ๆ ของการทดลองในกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่ม การใช้กระบวนการกลุ่มและกลุ่มควบคุม.....	95
17 กราฟเส้นแสดงการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการมีวินัยของ เด็กปฐมวัยของกลุ่มการใช้เทคนิคแม่แบบกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่มและกลุ่ม ควบคุมกับระยะของการทดลอง.....	96